

UJVIDÉKI HIRLAP

POLITIKAI ÉS VEGETARTALMU LAP.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.
Előfizetés: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Kapható Herger Ágoston könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet tér 6-ik sz.
→ Kéziratok vissza nem küldetnek. ←
Hirdetések díjszabály szerint.

Ujvidék, január 17.

Mi magyarok szeretünk nagy mondasokkal élni. Kivált mi ujvidékiek!

„Nyelvében él a nemzet“! Ujvidék a magyarság végvára, hol a magyarságnak kettős kötelessége van: erősíteni azt mi magyar; legjobb erőnkől támogatni a magyar cultura minden eszközét, hogy így azután magyarosodjunk!

Hát bizon szép elvek, szép szavak! Csakhogy bizon pusztán nagy szavak nálunk!

Elismerjük mindannyian, hogy a magyar szó terjesztése egyuttal a magyarság terjesztése

Elismerjük mindannyian, hogy ennek az édes magyar szónak, de a magyar szellemnek is legsikeresebb terjesztője a színész, a magyar színész.

Elismerjük, kik magunkat nagy büszkén magyaroknak valljuk, s kik még nagyobb hanggal kiabáljuk, hogy mindannyiunk hazafias kötelessége a magyarság terjesztése, még áldozatok árán is, elismerjük, hogy ép ezért már hazafias kötelességünk a magyar színészetet támogatnunk.

No hát most van magyar színházunk!

De az a hazafias kötelességszerű támogatás — az maradt mi volt: nagy gar és egyéb semmi.

Egy szinpompázó buborék, mely

amint felszállt, úgy nyomban szét is pattant.

S a színházban terjesztik a magyar szót. Hintik a hazafias érzület magvát.

De bizon csak tíres ház előtt

S a mi nagy garu hazafias magyarságunk?!

Az mindenhol van, csak a színházban nem!

Hol maradnak ennek a lelkes eszmének hanghordozói (zászlóhordozói úgy sincsenek), hol az az áldozatkész magyarság?

A nagyszámu állami vagy városi tisztviselőség?

Bizon alig látni egyet-egyet közülük.

Tudjuk mi az ellenvetés!

Tudjuk, hogy az a takaró: nincs elég módunk, jövedelmünk hozzá.

De akkor ne hangoztassuk, hogy hazafias kötelesség áldozni ez eszméért.

Mert ha meg van a mód hozzá, akkor az többé nem áldozat, s nem hazafias kötelesség, mert hiszen az akkor csak mulatságkeresés, s szórakozás.

De azért a magyar szó mégis hangzik a színházban, s ha sok nem is, van mégis ki hallgatja, s van ki lelkesedjék a nemzeti kulturán.

Azok, kik nem hordják czimtablának a hazafias kötelességet.

..... j.

A fővárosi jégünnepély.

F. hó 15-én vasárnap délután 6—9 óra között folyt le Budapesten a városligeti nagy jégpályán a Halifax-sport egy igen érdekesítő mozzanata: a jégünnepély. A belépti jegyek nem voltak valami olcsók s így szűk-tarézajú embereknek, kikhez nekem is van szerencsém tartozni, nem volt épen könnyű dolog „inter muros“ kerülni. Egy ismerős journalista barátom megkönyörült rajtam, egy gratis betéti kártyát kezemhez csúsztatva. Sic itur ad astra!

Pont hatkor hagytam el lakásomat. Az utczán puha hópehelykék csapkodtak enyhén arczomat s lepték el ruhámat. A bajuszomat pedig a zuzmara kegyetlenül összecsiszte. Egy lóvasúti kocsis sarkában húzokodtam meg. Kérve a ligetbe, talpom alatt a hó „ideálisan“ ropogott, messziről a katona-zenekarok indulói csaptak meg fületem. Gyönyörű, festői, szemkápráztató látvány terült nemsokára szemem elé. A lejtőn elhuzódó jégpályán tarkább-nál tarkább kosztümekbe bujtatott férfi és női alakok hullámoztak fel s alá, a villam-reflectorok által élesen megvilágítva. A pálya egyik oldalán a hóból s jégből összerakott több méter magasságu vár délezegen az ég felé emelkedett. Budapest kiváló elite-korecsolyázói, de még vidékiek, valamint bécsiek is szép számmal gyűltek egybe, élükön a korecsolyaművészet királyával — a szép (pedig nem vagyok nő, hogy ezt mondom) Rohonczy Gidával, a ki melleleg legyen megjegyezve, nem-

Az Ujvidéki Hirlap tárczája

Fekete-sárga zászló, kétfejű sas.

Hoitsy Pál képviselő egész historiai tanulmányára tette a fekete-sárgát, a kétfejű sást és a magyar színeket és a magyar czimert. A csütörtöki ülésben mondott beszédjében adta elő az érdekes dolgokat. Nagyon méltó, hogy bővebben is megismertessük, s minél többen olvassák.

Elmondta szépen, hogy a fekete-sárga a régi római szent birodalom színe, a hohentaufi házból származott császárok után. Ezeknek volt családi czimere az aranymezőben ágaskodó fekete oroszlán. Később elhagyták az oroszlánt és helyette a sást vették fel, még pedig eleinte az egyfejű sást. Akkor ugyanis a római szent birodalmat, mely voltaképen német császárság volt, a római imperium folytatásának tekintették és a római birodalom megkülönböztető jelét, a sást is fölvevették. A római szent birodalom zászlaja is sárga se-

lyemzászló volt egyfejű sással, mely esörét a rud felé fordította.

Ma már nincs meg e zászló, de sok rajz maradt róla. A Hohenstaufok idejében és később is ez mindig csak a császárnak magának volt színe és czimere, családja többi tagjai sohasem használták, csakis az viselhette, a kit a pápa császárnak koronázott. Midőn a Hohenstaufok kihaltak s más házból választott császárok következtek, akkor is csak az uralkodó császár használta e színeket, bármilyen volt is az ő családjuk színe; családjuk többi tagjai tovább is a maguk családi színeit használták. Látni lehet azt a Jenában őrzött Freising-féle krónikában, a hol le van rajzolva az ütközet, melyben IV. Henrik koronázott császár és V. Henrik csapatai küzdenek. A megkoronázott császár fekete-sárga zászlót használt és ott volt czimerében a sas. Fia A. Henrik pedig, ki ugyanabból a családból származott, saját családi czimerével lép fel.

De itt van egy másik eset: Fülöpöt megkoronázta a pápa császárrá 1198-ban. A következő pápa 1208-ban trónjától megfosztotta és helyébe IV. Ottót koronázta meg. De miu-

tán az volt szokásban és törvényben, hogy a fekete-sárga zászlót csak az egyedüli császár használhatja, IV. Ottó, miután Fülöp erről le nem mondott, azt nem használta egészen Fülöp haláláig, mint azt a friauli származású irod. Thomasin Zirclaria, ki sokat tartózkodott IV. Ottó udvarában, Rómában, Welsche Gast című krónikájában leírja. Ott van Ernst v. Kirchberg krónikája 1378-ból, melynek példányát a schwerini állami levéltárban őrzik. Ez valamennyi császárt a mint egymás után következnek, képből is bemutatja. Mindezen császárok, akármilyen házból származtak legyen, mindenkor a fekete-sárga zászlót használták a sással.

Később, mikor a Habsburg-házból származó fejedelmek is választattak a német császári székbe, ők is mindenkor elhagyva családi színeiket (de nem a család egyes tagjai, hanem a mindenkori császár), fölvevették a fekete-sárga színt, mint a német birodalom színeit és a kétfejű sást, mint annak czimerét. Ezt használta Habsburgi Rudolf is, különbséget tettek mindenkor az ő családi színeik között és a fekete-sárga szín között. Ez odáig ment, hogy

csupán politikai ténykedéséről és patentírozott czukordinnyemagvairól nevezetes, hanem mint a „Columbus“ feltalálója a sport terén hazánkban, külföldön egyaránt kitűnő hírnévnek örvend. A műsor szépen össze volt kombinálva, s piécei közül kivált „hófehérke elrablása“ tetszett. Az ismeretes ó-német monda szolgált az érdekes mutató alapjául. Hófehérke — Schönfeld Vilma k. a. — várából Karneval herceg által meghódítottatik, a honnan azután udvarával körutra indul. A kisasszony fején koronával, kezében a jogarral egy remek szanon, mely aranyszínű fából volt, pihent, előtte jobbról-balról udvarához tartozó intímabb alattvalói foglaltak helyet; a szánt a medvék egy serege vonta. Oldalvást a kíséret egész tömege kürtökkel, trombitákkal, dobbal követte a menetet.

A jelmezek qualitas és quantitas tekintében vetekedtek egymással. Volt ott kéményseprőtől az angyalig minden faj képviselve. Olasz, török, német, francia, lengyel, magyar, cigány, publi, clown, majom, medve stb. Derültséget idézett elő egy Kneippista megjelenése is. Egy úr hosszú, fehér köpenyben, a hátán Kneipp-páter természetű portrajfjével s mezitlábton (persze a mostani sziberiai állapotra való tekintettel csak utánzatban). Igen jó ötlete támadt volt egy hölgynek, ki a Panama historiát reprezentálta, „Panama“ feliratu zászlót lengetve kezében. Volt ott azonfelül még számos komikus, megnevettető alak.

De nemcsak az öltözékek tetszettek, hatottak, hanem a szépnem üde arczoskái s csillogó szemei is lekötötték az ember figyelmét. (persze annak, a ki arra ügyelt) Csodálatos! Fagyos, zord télnek idején a szabadban

még II. Ferdinánd idejében is, a ki fiát III. Ferdinándot Magyarország királyává választotta és koronáztatta meg saját életében, ellenben a német birodalmi császárságot megtartotta magának, mondjuk a király, ki nem volt római császár, használta Magyarország színeit és címereit, ellenben atyja, mint uralkodó római szent birodalmi császár használta a fekete-sárga színt és a kétfejjű sást.

Ugyanez a III. Ferdinánd, a ki különben 1625-ben lett magyar királylyá és csak 1637-ben lett római birodalmi császárrá, 1631-ben nősült meg és egy spanyol hercegnőt vett el, a kinek mikor elébe ment Semmeringig Ferdinánd, az egész csapat az ő családi színeibe, vörös-fehérbe volt öltözve, sőt az egész udvaránál ez volt a hivatalos szín, mert ez volt akkor egyszersmind Magyarországnak is a színe, mert Magyarországnak legrégebb címere csak a mostani címerek egyik feléből állott t. i. a négy folyó vörös mezőben, csak később jött a másik oldalára az apostoli kereszt, de az is fehér volt vörös mezőben, úgy, hogy az akkori zászlók mind vörös-fehér színből állottak. Még később jött az apostoli kereszt alá a korona és még később a három hegy és akkor járult a zöldszin is Magyarországnak címerehez.

Igy volt Lipót császár idejében is. Lipót császár ugyan választott római szent birodalmi császár is volt, de csak tizenöt hónappal később, atyja halála után választatott meg Frankfurtban római szent birodalmi császárrá. Ezen tizenöt hónap alatt nem volt joga viselni a császár jelvényeit, használta tehát a magyar jelvényeket, sőt később, olyankor is, a mikor

bimbókat s virágokat látni s ezekben gyönyörködni tudni. Úgyesen, általam és sokak által még nem látott mutatóványokat, bravourokat tüntettek fel urak és hölgyek, hol körzéseket, hol egyéb mesteri dolgokat produkálva. A keringőt úgy lejtették, hogy a németek ennek láttára maguk is a tánczoló közbe elegyedtek volna, a schöndedamot meg a kétszer-szépet pedig úgy francziázták, hogy a francia könynyekre fakadt volna, ha látta volna. (jobb volt, hogy nem látta, mert akkor könnye jéggé fagyott volna az arczán)

Az ünnepélyt a falburkolaton belül, kívülről is több százra menő publikum nézte végig s nem tudta eléggé megbámulni azt a csuszkaló, himbázó tarka koresolyavilágot. Örült, nevetett, tréfálózott és — fázott. — rj. —

Ujdonságok.

(Eljegyzés.) Wimmer Károly, a Strasser és König cég helybeli megbízottja és intézője e hó 15-én jegyet váltott Oppenheimer Irén kisasszonnyal, Oppenheimer Dávid helybeli kereskedő általán szépnek és kedvesnek ismert leányával.

(Egy kis statisztika.) Az ujvidéki rendőri bejelentési hivatal ügyforgalma az 1892 év április 1-től 1892. december 31-ig terjedő háromnegyed évre a következő volt: Ujvidéki lakosok: új felvétel 2485, lakváltozás 12.327. Cselédek: új felvétel 592, helyváltozás 6229. Idegenek magánháznál 1337, vendéglőkben 7335. Kapitányság által tartóztatva 40, elbocsátva 32, eltolonczolva 21. Kir. ügyészség által tartóztatva 154, elbocsátva 145. Athágás miatt megidézve 56. Ujszülöttek 689. Elhaltak 585. Tudakozódások 5551. Összesen 37.578.

(Számokérő szék.) Dr. Flatt Viktor főispán e hó 16 és 17-én számokérő szék

nem tisztán mint római szent birodalmi császár lépett föl, hanem egyszersmind mint magyar király, akkor is egyszersmind a magyar címert és a magyar színeket használta. 1665-ben egy nagy küldöttséget indított a portára Konstantinápolyba. Ennek a küldöttségnek a vezetője volt Lesley herceg, egy Skótországból származott parvenu, a kit mint orgyilkost használtak fel Wallenstein meggyilkolásánál, és a ki ennek fejében azután a hercegi rangot és az aranygyapjűrend kitüntetését is megkapta. E követség 1665 május 17-én indult el Bécsből, előtte vitték a zászlót, melynek egyik oldalán volt a kétfejjű sas sárga-feketében, másik oldala pedig vörös-fehérszínű Magyarország címereivel. Utána következett egy másik zászló, melyet gróf Herbertsein vitt; e zászló egyik oldalán volt a római szent birodalmi császárság címere, másik oldalán pedig a Szűz Mária képe, mint Magyarország legrégebb címere.

Ugyanez történt Mária Terézia uralkodása alatt is, ki tudvalevőleg szintén nem volt római birodalmi császár, hanem csupán magyar király, őt tehát a fekete-sárga színek használata nem illette meg és azt nem is használta soha. Pedig ha családi szín, bizonyára használta volna. Minthogy azonban az mindenkor a római szent birodalmi császár jelvénye volt, ahhoz neki joga nem lehetett és azt nem is használta soha. Egészen e század elejéig tartott így a dolog. 1806 augusztus 6-án Ferencz a római szent birodalom császári méltóságáról lemondott és egyszersmind a római szent birodalom színei és zászlója is elvesztette azt a jelentőséget, a melylyel birt. De akkor min-

tartott megvizsgálván az összes hivatalokat, és persze — rendben talált mindent.

(A tenger színének magasságát) a tudósok különböznek tartották eddig. Most a Bouches-du-Rhone meteorologiai bizottságnak összeállítása kimutatja, hogy legalább Európa partjain harmincznyolcz pontos mérték a tenger színében alig mutathat fel néhány centiméternyi különbséget, úgy hogy Európa partjain minden tengernek vízszintje ugyanaz.

(A bácsföldvári) olvasóköri szombaton f. hó 14-én tombolával egybekötött táncestélyt rendezett.

(A madagaszkari aranybányák.) A francziák Afrika melletti nagy szigetének, Madagaszkárnak aranybányaszatáról egy hazánkfi, Zilahi Kiss Lajos érdekes levelet írt a magyar földrajzi társaságnak. Hogy Madagaszkáron sok az arany, tudja régen mindenki, de értékesítése a hóvak féltékenykedése miatt eddig csaknem teljes lehetetlenség volt; kutatását jó ideig halál büntette; ma csak drága pénzen megváltott engedéllyel lehet dolgozni, s a ki e nélkül bányászik, 20 évi súlyos fogságot kap; a kinek e nélkül birtokában nyers arany anyagot talál, 10 évi vasas fogság éri. Eddigelő legnagyobb engedélye a Luberbie francia cégnek van, mely Majunga vidékén dolgoztat; az engedélyezett terület oly nagy, hogy egész kis királyság kitélnék belőle, 300—400 munkást foglalkoztat, nagy európai mérnökara van, s jelenleg is már havonta legalább 50.000 frt bevételnek kell lennie, hogy csak a folyó kiadások fedezete meglegyen. Talán még ennél is fontosabb lenne azonban a közzén kiaknázása, mely Murunsangától éjszakra Bavatube vidékén nagy mennyiségben és a Párisban megéjtett vizsgálatok szerint elsőrendű minőségben található, melyet Lambert idejében II. Radama király alatt bányásztak is, de ma beomolva, elhagyottan hever az egész. Ennek azért van fontossága, mert az e vidéket barangoló hajóknak a szent Európából kell magukkal hozni, persze drága pénzen, míg így itt központi raktár lehetne az Afrika India és Ausztrália felé menő hajók számára.

(Színészet.) Színészeket kap Ó-Becse legközelebb. Dobó Sándor a herkulesfürdői állandó színház igazgatója e hó 18-án kezdi meg előadásait a Nap és hold című operettel.

den külön kiadott rendelet nélkül ugyanazon zászlót és címert kezdték úgy használni, mint az osztrák császárság színeit és címereit. Később föl akarták azt használni, mint a német Bund címereit, de ez ellen a német fejedelemségek határozottan tiltakoztak, úgy, hogy Németországban csak a postakocsi maradtak fekete-sárgára befestve.

1836-ban a különféle abuzusoknak elejét akarván venni, a Hofkanzlei egy rendeletet adott ki augusztus 22-én, melyben meghagyott, hogy a római birodalmi császárság volt színei, a sárgafekete és címere a kétfejjű sas, ezentúl az osztrák császárságnak legyen színe és címere is.

Ezen 1836-ban kelt rendelet óta tehát nyilvánvaló, hogy mi ebben a címerekben és színekben semmi egyebet nem tekinthetünk, mint az osztrák császárság színeit és címereit, azon osztrák császárságét, a melylyel mi ugyan szerződéses viszonyban vagyunk, de a mely császárság állami jelvényeinek a mi közéletünkben abszolúte semmi helye nincs.

Valahányszor a képviselőházban felszólalás történt, a miért ő felsége budavári palotáján ezt a zászlót használják, mindannyiszor azzal állottak elő a mentegetők, hogy azok ő felségének családi színei, tehát ott annak helye van. Ez tehát a történeti igazságnak meg nem felel.

Az uralkodóház családi címere és színei mások voltak. A Habsburgoknak, mikor még csak grófok voltak, családi címerek volt arany mezőben ágaskodó vörös oroszlán s ezt használták, mint habsburgi grófok. Később Barbarossa Frigyes császár ajándékozott ne-

(Egy család utazása hordókban.) Ez Spanyolországban történt. Mataroban Hinojosa hajóács végképen tönkre ment, elvették mindenét s már alig volt betevő falatja. Ha eljuthatna Nerjába, az anyjához, ott mégis csak várna rá valami, de nem volt annyi pénze, hogy a felesége és két gyermeke utiköltségét is megfizesse. Mataróból éppen sok hordót szállítottak Malagába, ez pedig ott van Nerja szomszédságában. Hinojosa kiszemelt két hordót; az egyikbe szerencsésen becsémpészte a feleségét egyéves leánykájával, a másikba belebújt maga hároméves fiával s aztán a hordókat szépen folrakták a hajóra, megindultak. De bizony már az első délután a kis lány oly keservesen kezdett sírni, hogy az inkognito el volt árulva. Hinojosaékat azonban mégis elvitték Malagába, a hajó kapitánya véletlenül ismervén a boldogtalan ácsmestert.

(A tréfa vége.) Adán e hó 14-én Madarász Mihály és Pintér Lajos inasgyerekek az iskolából hazatérőben egy kőborgó kutyával incselkedtek s ez megharapta őket. A kutyát aztán lebunkozták s az állatorvos észlelete szerint — a kutya veszett volt. A két fiút — kiknek sebe nagyon veszélyes — alkalmasint felviszik a fővárosi Pasteur-intézetbe.

(A zental plébános és a polgári házasság.) Zentán a szószékről is nyilatkoznak a polgári házasság ellen. Appel Ede apátplébános vasárnap a szószékről beszédet intézett a hívekhez, a legsötétebb színben festette a jövőt, a többi között azt mondta, hogy a polgári házasság behozatalával a férjek el fogják zavarni feleségüket. Az asszonyok sirtak. Már több ezer aláírást gyűjtöttek és fölhívják az országgyűlési képviselőt, hogy a polgári házasság ellen szavazzon.

Színház.

Pénteken Dumas remek színműve „Francillon“ került színre és pedig az eddigieknél gyengébb előadás mellett.

Bokodyné bármennyire is igyekezett nekik egy új czimert és új színeket, miután Ptolomais ostrománál az egyik Habsburg gróf, Lipót nagyon kitüntette magát, fehér kabátja állítólag csupa vér lett az ellenség vértől, úgy hogy mikor a csata végével övét derekáról levetette, kabátján egy fehér csik maradt, a többi vértől egészen piros volt. Ennek emlékére adott neki és családjának a császár új czimert: vörös mezőben fehér övet s van rá történeti adatunk, hogy például Habsburg Frigyes gróf 1230 táján már élt ez új czimmerrel. Mikor Habsburg Rudolfot megválasztották római szent birodalmi császárnak és ő Ausztriában új ágat alkotott családjával s Albrecht nevű fia részére 1282-ben az osztrák herezegséget alapította, elrendelte, hogy a család új czimere ezentúl vörös mezőben levő fehér öv legyen, a mely egész mai napig fenn is maradt.

Mikor a Habsburgoknak férfi ága kihalt és a Habsburg-Lotharingiai házat alapították, e két régi czimer mellé fölvtették a lotharingiai czimet is, még pedig sárga mezőben vörös sáv és ebben három fehér kánya. Ez a közepé valamennyi czimernek, melylyel mint a családi czimmerrel élni szoktak, de ezek egyikében sincsen sehol sem a sárga-fekete szín, sem a kétfejű sas. A sárga-fekete szín nem is volt soha az uralkodóháznak színe, hanem újabb időben is mindenkör a fehér és vörös színt használták, melyet még Barbarossa Frigyes idejében kaptak.

A fekete-sárga szín semmi egyéb, mint az osztrák császárság színe.

Semmi kifogásunk nem is volna ellene, ha ott használnák, a hová való, de nem itt Magyarországon, a hol úgy tüntetik föl, mint az állam kifejezőjét.

(„Egy.“)

héz feladatának eleget tenni, az nem igen sikerült neki. Játékából a gondos tanulmány s helyes felfogás meglátszott ugyan, s míg a csendes szenvedésnek szépen tudott kifejezést adni, addig a darab válpontjain nem volt képes elég erőt kifejteni, de ehhez hangja is gyenge. Sőt némely helyeken szavalata modulus énekességbe ment át.

Sárközi helytelenül fogta fel s a mellett meg sem tanulta szerepét.

Berzsenyi kedvesen s ügyesen alakított. Szombaton „Bolondok háza“ vigjátékot adták. Az igen jó darabot először látta közönségünk, s igen jó mulatott rajta.

A cselekmény rövid kivonatában következő:

Ormay Gergely vidéki magánzó olyant akar látni Budapesten, melyről otthon falujában eldiesekedhessék. Öcsését Ormay Bélát meg is kéri, hogy megfelelő szivesség ellenében valamely elmeorvosintézetben rendezett estélyre vezesse őt el.

El is vezetik őt Reszkey szállodájába, ahol rendszeren excentrikus művészek és írók szoktak beszállni, de azzal a kikötéssel, hogy senki előtt el nem árulja az öreg, hogy ő tudja miszerint bolondok házában van.

Persze a mindenben örültet kereső Ormay Gergely az excentrikus vendégekben csakugyan bolondokat vél találni.

Igy be lesz mutatva egy világkörüli utazó, aki őt rábírní igyekszik, hogy egy újabb utazásában közösen vegyenek részt. Ormay nem mer ellentmondani s az elutazást is kitűzik másnapra.

Eléje kerül egy világot gyűlölő nyugalmazott katonatiszt, s ennek nyers modora elhitei Ormayval, hogy dühös bolonddal van dolga.

Megismerkedik ott Bájlaki Zolna magat tehetséges regényírónak képzelő nővel, aki mindenki regényalakot keres. Ennek Ormay rémdolgokat mesél saját élte multjából.

Eléje kerül továbbá Csipkés bankhivatalnok, ki minden áron színész akar lenni, bár ezt gyámja Reszkey, a szállodatulajdonos semmi áron nem engedi. Ez elkezd előtte Othello-t, és Petőfi örültjét szavalni, de oly rémületes módon, hogy Ormay őt dühös köztöni való örültnek tartja.

S végül szerencséje lesz Ormaynak, hogy Kardosné elé kerüljön, aki Lenke leányának minden áron férjet akar keresni.

Az öreg Ormay egyikkel sem mer ellenkezni, mert szerinte ez dühössé tenné a bolondokat.

Másnap azután hazautazik Ormay a főváros közelében levő birtokára, ahol huga Borbála és ennek leányai Ida és Mariska körében éldegél.

Mekkora lesz ijedelme, mikor egyszerre csak betoppan Kőfoky, a világot körülutazó s felhívja, hogy megegyezésük szerint most utazniok kell. Ormay kifogásokat mond, de Kőfoky kijelenti, hogy ha kell erővel is magával viszi.

Sikerült ürügygel becsalja Kőfoky egy mellékszobába s ott az ajtót rázárja. Alig késül el, betoppan hozzá a vasgyuró kapitány, aki tőle fegyveres elégtételt kér, mert állítólag az estélyen megsértette. Ezt is sikerül neki egy szobába tuszkolni s elzárni.

E nagy munkával még el sem készült, mikor reá Bájlaki Zolna látogatja, hogy élet-történetéről még többet hallhasson. Ezt is sikerül neki eltávolítani egyik szobába.

Majd nyomban jön Csipkés, hogy egy újabb szerepét neki elszavalja. Ezt meg egy állószekrénybe dugja el, azzal ijesztvén, hogy gyámja ott van.

Legvégül Kardosné sem marad el, hogy jövőbeli veje urát Ormayt valahogy körmei közül ki ne ereszsze.

Ezt és leányát lecsalja a pinczébe és ott zárja el.

Persze Ormay a nem várt látogatókról azt teszi fel, hogy mindannyian megszöktek a bolondok házából.

Ugy vél baján segíthetni, hogy Reszkeyért a vélt elmeorvosért sürgönyöz.

Időközben maga Ormay zavarában olyan magatartást tanusít, melyről őt saját családja megörültnek hiszi.

Reszkey azonban eljön s a félreértések kiderülnek; ráadásul meg Kőfoky elveszi Ormay egyik hugát, Radvay festő meg a másikat.

A darab minden egyes szereplője jól megálta helyét, az előadás összhangzatos volt, de Bokody (Ormay Gergely) kivált valamennyi közül. Elejétől végig a legpompásabban, jó ízű humorral alakított. Az öreg Gergely bácsi egyike a legjobb szerepeinek. Meg is tapsolta érte a szép számú közönség sokszor, sőt nyílt jelenetben is.

Mellette még Berzsenyi M.-et említjük, ki nagyon kedvesen s ügyesen játszotta az excentrikus Zolnát.

Vasárnap „A fenelányok“ került előadásra, meglehetősen telt ház előtt.

Legesinosabb s legjobb fenelány volt Berzsenyi.

A zenekarban hiányoltuk a kis és nagy dobót.

Hétfőn Ohmet nagyhirű színművét Vasgyarost adták.

Az egész előadás sikerültnek mondható, Bokodyné (Claire) mély közvetlenséggel, s megfelelő hév, de erővel is tudta nehéz szerepét adni. Nagyon szépen sikerült alakítása akkor, mikor tudtára adják Bligni herezeg hűtlenségét s családját érzéketlenséggel vádolja.

Kovács, bár Derblay nem tartozik szerepköréhez, eléggé jól domborította ki a vas akaratot, s a fenkölt jellemet.

Berzsenyi, Athanaise szerepében szépen jellemezte a gyűlölködő irigységet.

Pénzesné kedves Suzanne volt, s úgy tartjuk, hogy sokkal jobban megállja helyét a szavalatban mint az énekekben.

Bokody (Moulinet) és Bessenyei (Bligni) szintén helytálltak.

A hölgyek öltözékei csinosak voltak.

A hét további műsora következő: kedden Faust és Margaréta operette; szerdán: Nagyzás hóbortjai vigjáték; csütörtökön „Kis molnárné“ operette.

Péntek és szombaton nem lesz előadás.

Irodalom.

Magyar írók élete és munkái. Szinyei József biográfiai nagy munkájából megjelent a 17. füzet (II. kötet, 8. füzet), mely 242 életrajzot foglal magában („Dugovich-Ember“) többek közt a következőket: Duka Tivadar, Dulánszky Nándor pécsi püspök, Dunyov István ezredes, Dux Adolf, Eber Nándor képviselő a Times levelezője, Eck Bálint XVI. századbeli oryos és bártfai bíró, Eder József történetíró, Édes Ábrahám, Egressy Gábor, Ellebodus Nicasius XVI. századbeli kanonok és egyházi író, Ember Pál stb. Az eddig

megjelent 17 füzetben 4429 írónak életrajza s munkáinak jegyzéke van felsorolva. A jeles mű Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedő kiadásában jelenik meg és egyes füzet ára 50 kr.

Élet és egészség cím alatt dr. Leszner Rezső közhasznú könyvet adott ki, mely a művelt közönség számára írva, tárgyalja az egészségtan s az egészségügyi adminisztráció kérdéseit. A munka világosan van írva. Megértheti minden általános műveltségű laikus s haszonnal és érdeklél olvashatja a szakember is. Grill Károly budapesti könyvkereskedő kiadásában jelent meg s az ára 1 frt 50 kr.

A kolozsvári egyetem ozimjegyzéke. A kolozsvári egyetem könyvtára közel háromszáz oldalra terjedő kötetet adott ki: a jogi szakörbe tartozó műveinek czimjegyzékét. Ez az ország legnagyobb könyvtárainak egyike és mindaddig nem volt rendezett czimjegyzéke. Tíz évvel ezelőtt fogtak hozzá a czimtar készítéséhez — olvassuk Ferenczi Zoltán igazgató előszavában — de a munka lassan haladt, sok nehézséggel kellett megküzdeni, időközben szünetelt is egy darabig. Másfél évvel ezelőtt Ferenczi Zoltán lett a könyvtár igazgatója s a czimjegyzék egy nagy része már elkészült, a többi pedig közel áll a befejezéshez. Az igazgató nagy elismeréssel nyilatkozik Gyalui Farkas könyvtártisztáról, mint a kinek nagy része van a jegyzék elkészítésében. A most megjelent kötet 4408 műről, 9183 kötetről szól és az egész katalógusnak második kötete; technikai okoknál fogva jelent meg előbb, mint az első kötet, melyhez a könyvtár történetéről szóló tanulmányt ígér az igazgató. A jegyzék kapható a kolozsvári egyetemi könyvtárnál; ára 1 forint.

Közgazdaság.

Franciaország bortermése. Franciaországnak múlt évi bortermése 29 millió hektoliter volt, 1 millióval kisebb, mint 1891-ben. E mellett 15 millió hektoliter almabort készítették, a mi 5.8 millió hektoliterrel több, mint 1891-ben.

Szőlőoltási tanfolyam Székesfehérvárott. Rác Sándor vizezellériskolai tanár szőlőoltási tanfolyamot hirdet Székesfehérvárra. A tanfolyam tart ez évi január hó 16-tól január 30-ig. Részt vehetnek nők és férfiak. Bizonyítványt nyerni óhajtó vidékiek a tanfolyamon legalább négy napig résztvenni tartoznak, lakás- és élelmezésről maguk gondoskodnak. A résztvevők közül a legjobb ojtók 1 arany és 3 ezüst frt díjban részesülnek.

Vasutaink jövedelmezősége. A lefolyt év első 11 hónapjára vonatkozó kimutatásokból amaz örvendetes következtetésre jutunk, hogy míg a monarchia osztrák felének vasutainál a bevétel 1891-hez képest 86 millió firttal apadt, a magyar vasutak ugyanezen időre 51 millió frt bevételi többletet tüntettek föl. Ez a tény annál felülőbb, mert a gabnaexport nem volt túlságosan bő, a kolerajárvány pedig határozottan csökkentette a forgalmat. Ha mindezek dacára mégis kedvező eredményt tudunk elérni, ez eléggé bizonyítja közgazdasági állapotaink fejlődését, s ama vasúti politika helyesége, melyet még Baross léptetett életbe.

Dalmát és olasz borok Magyarországon. Lefolyt évben a magyar kikötő területére behoztak Dalmáciából és Olaszországból összesen 660.254 mm. bort; a behozott borokból decz. havára 177.760 mm. esik, novemberre 183.602 mm. A deczember havában behozott borokból 84.672 mm. dalmát eredetű bor volt és 93.088 mm. olasz. A bevitt borokból elszállítottak Fiuméből vasuton 137 075 mm.: ebből Magyarországra 91.434 mm., nevezetesen Budapest fővárosába 31 522 mm. Pécs és környékére, valamint a Dráva-menti részekre 28.014 mm., az Alföldre 23.982 mm., egyebüvé 7911 mm.

Szerkesztői üzenetek.

P. L. mérnök. Csak a jövő számban kaphat helyet, mert erre a számba terjedelmes volna, szétszakítás pedig ártana.

W. B. A nevezett egyesület létezéséről sem bírnak tudomással vagy mondjuk jobban, a nevezett egyesület velünk sohasem közölte életjelét s így nem közlünk felőle semmit. Másban szívosen.

Kiadó laptulajdonos:

dr. Nemes Sándor.

Idegének névjegyzéke.

Grand Hôtel Mayer.

Berger Hugó igazgató Temesvár.
Wimmer Izidor igazgató Szeged.
Dr. Popesen Coriolan műszaki tudor Orovia.
Reinhard Vilmos kereskedő Regensburg.
Feifel Sándor utazó Budapest.
Zaruba József mérnök Prága.
Rigó János utazó Budapest.
Piek Emil utazó Budapest.
Hochstimm Vilmos utazó Budapest.
Weissmann József kereskedő Bécs.
Altar Mór kereskedő Bécs.
Kohn Jaques kereskedő Bécs.
Löwy Fülöp kereskedő Bécs.
Wallerstein Vilmos utazó Szabadka.
Neuberger Armin kereskedő Budapest.
Pollak Ferencz kereskedő Bécs.
Neumann Fülöp kereskedő Bécs.
Bogdanovics Theodor földbirtokos Ruma.
Bobicsok Emil kereskedő Bécs.
Fiehl Adolf hivatalnok Temesvár.
Schranz Ferencz kereskedő Bécs.
Krumes Fülöp földbirtokos Csorvenka.
Panoslovits Vazul földbirtokos Ruma.
Neumüller Antal földbirtokos Bécs.
Dunkel Antal d.-g.-h. ügynök N.-Palánka.
Klein Lajos kereskedő Bécs.

Erzsébet szálloda:

Fandl Gyula utazó Budapest.
Lukács Arnold utazó Budapest.
Pollak Károly utazó Bécs.
Páy Sándor utazó Budapest.
Fruhl Sándor utazó Bécs.
Weisz Samu utazó Bécs.
Mandler Miksa utazó Budapest.

Központi szálloda:

Fürst Samu utazó Budapest.
Dragunics István kereskedő Budapest.
Austländer Samu regál bérő N.-Palánka.
Gross Emil regál bérő N.-Palánka.
Dr. Kobelrausch József ügyvéd Baja.
Oganbreiter Miksa utazó Bécs.
Vundics Sándor esendő százados Jászberény.
Faragó János földbirtokos Pusztá Gyeketovács.
Szücs Károly pénzügyi titkár Zombor.
Frankl Ignácz utazó Budapest.
Hoffmann Frigyes hivatalnok Zombor.
Valmarin Richárd utazó Triest.

Fábró szálloda:

Nedelykovits Pál jegyző Csákova.
Hartmann Károly jegyző Ó-Soóve.
Jeisel Mátyás jegyző Járek.
Richardt Károly jegyző Kulpin.
Lakatos Péter jegyző Temerin.
Kosálmovits Péter ügynök Budapest.
Barits Branko utazó Ujvidék.

Fehér hajó szálloda:

Kacsanszki Ljubomir lelkész Kulpin.
Nestorov István földbirtokos Kulpin.
Popovitzki Rada vendéglős Kulpin.
Saresevics Katieza magánzó St.-Tamás.
Milojevics Miloje ügyvéd Ó-Palánka.
Csirics Novák szücsmester Ó-Palánka.
Ditrich István utazó Budapest.
Alexijevics Pál lelkész Zsablya.
Papics Milos esperes Zsablya.
Vdoring Mariska magánzó Kula.
Grigorevics Milos orvos Ujvidék.
Goldmann Berta szobaleány Bjelina.
Steinitz Sándor kereskedő Palánka.
Krszties György orvos Titel.

Teve szálloda:

Singer Károly kereskedő Réma.
Martenheimer Károly utazó Szigetvár.
Horváth Károly vállalkozó Temerin.
Dr. Kanovich Aurel orvos Magyar.
Janik István segéd jegyző Uj-Soóve.

A kis lutri huzásai.

Január 14.

Bécs	41	80	47	33	55
Grác	75	30	1	59	43
Temesvár	73	26	32	77	9

Vizállás.

	jan. 11. jan. 10.	jan. 11. jan. 10.
	m é t e r	m é t e r
Duna: Pozsony	2.34 2.29	Tisza: M.-Sziget 0.22 0.00
Komárom	0.86 1.86	Tekelháza 0.14 0.18
Budapest	2.05 2.08	V.-Namény 0.03 0.04
Mohács	1.08 1.05	Tokaj 0.10 0.00
Ujvidék	0.85 0.67	Szolnok 0.43 0.52
Pancsova	0.20 0.19	Csongrád 1.17 1.15
Orsova	0.05 0.21	Szeged 0.26 0.27
		T.-Beese 0.96 0.89
		Titel 0.34 0.23

Piaczi ártáblázat

1893-dik évi január hó 10—12-ig.

Mérték vagy súly	Az áruk neve	Súly hektoliterként	Ára osztr. érfében
			frt. kr.
100 kilogramm	Buza	legjobb	78 7 20
		középszerű	76 7 —
	Kétszeres	legjobb	70 6 20
		középszerű	— — —
	Rozs	legjobb	— — —
		középszerű	— — —
	Arpa	legjobb	68 5 60
		középszerű	— — —
	Zab	legjobb	48 — —
		középszerű	44 5 —

Wagner testvérek

fűszer-, gyarmatáru, festék- és csemegekereskedése

UJVIDÉKEN

ajánlja a n. é. közönségnek valódi orosz- és kínai thea, theasüteményt, rum- cognak-, legfinomabb liqueur-, valódi szerémi szilvorum-, hazai és külföldi, asztali, esemegeborok- és pezsgő stb. stb.

Friss sardinia-, oroszhal-, mindenféle héring-, kaviár-, anjovis-, sardella, angolna, francia és angol mustár, minden fajta sajt, szilva, malagaszőlő, maroni-, dió-,ogyoró-, candirozott gyümölcs-, salonzucorka s minden sok más itt fel nem sorolt áruknak gazdag választéku raktárát.

Legjutányosabb árak és pontos kiszolgálás.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában

Erzsébettér 6. sz. a.